

25.

Pohjolan häät.

Pohjolan komeille häille ja Honarisen Kotiäntulolle nuoren emäntänsä kera omistetaan Kalevalassa kokonaista kuusi runoa (20-25), mutta vaikka se myyttillinen kokemus, jota tässä tarkotetaan, on valtava ja suurenmoinen, on ilmeistä, että kuvauksen laajuus johtuu yksinomaan siitä, että runo on ottanut esit-
täkseen ulkonaisia kansanomaisia tapoja, joilla ei ole suoranaista yhteyttä runon mystillisen sisällön kanssa. Nämä meistä näyttää, että ainoa kohta, joka varsinaisesti liittyy mystilliseen avioliiton kuvaukseen, on se, missä herrotaan hänen valmistuksista (20 runo), olleikin seuraavat säkeet:

Petit

Silloin Pohjolan emäntä
Pani kutsut kulkemahan,
Airukat vaeltamahan,
Itse tuon sanoiksi virkki:
" Ohoh juika pikkurainen,
Ojani alinomainen!
Kutsu rahvasta kokohon,

Fetti

Miesten joukko juominkäihin,
 Kutsu kurjat, kutsu köypät,
 Sokentki, vaivaisetki,
 Rammatti, rehirusujotki,
 Sokeat venehin sosa,
 Rammat ratsahin ajole,
 Rujot re'in remmitellös!
 Kutsu kaikki Pohjan kansa,
 Ja kaikki Kalevan kansa,
 Kutsu vanha Väinämöinen
 Lailliseksi laulajaksi,
 Elä kutsu Kaukomieltä,
 Tuota Ahli Saarelaista!"

Nämä ovat mekillisiä säkeitä, sillä ne tuovat pyytämättä mieleemme Jeesuksen vertauksen kunnikaanpojan häistä. Samoin kuin Pohjan emäntä lähetti kutsun ympärimaita ja kyitä, kuu ei ollut häissä "laullista laulajata, kunnollista kukehujata", samoin kuningas pahastuu siitä, etteivät kutsutut häivieraat tule, ja käskää palvelijalleen: "mene kiireesti kaupungin kaduille ja kujille ja tuo tänne sisälle köyhät ja rammat ja sokeat ja ontuvat" ja vieti ruudelleen: "mene teille ja aitovierille ja pakota heitä töljät tulemaan sisälle, jotta minun taloni täyttyisi."¹⁾ Ja samoin kuin Pohjan emäntä kieltä kutsuamasta demmikäistä häihin, samoin kuningas käskii heittämiän ulos vieraan, joka ei ollut hän matkassaan juok.

1) Luuk. ev. 14: 21, 23. Vert. myös. Matt. ev. 22: 9.

2) Matt. ev. 22: 11-13.

223/
Yhtäläisyydet ovat niin silmiinpistäviä, että heti ym-
märtää saman mystillisen totuuden juolevan molempien
vertausten takana.

Pohjolan käissä Ilmarinen, totuuden etsijä,
vihitään pyhäin liittoon Pohjan neidon, korkeamman onninän-
sä kanssa. Ihmisen "korkeampi minä" on hänen jumalopi-
tyisen itseensä minätaajuus, josta "alempi" eli "personal-
linen minä" on heijastuma aivoihin. Tavallinen "uude-
syntymätön" ihminen ei tunne tätä sisätaajuutensa
minuutta; hän on vain kuolevainen persoonallinen olen-
to, jota vastoin korkeampi eli "yksilöllinen" minä on
kuolematon. Vasta valmistavalla tiellä kulkija eli
"kosinta retkeläinen" käyttäessään Kalevalan nimi-
tyhtiä saa joskus tuntea jumalallisen itsen läsnäoloa
sielussaan — silloin nim., kun sisätaajuudesta hetkeksi
virtaa vaikutus päivätaajuuteen. Mutta vasta se kosinta-
retkeläinen, joka Ilmarisen tavalla onnistuu kaikissa
ansioissa, vihitään erottamattomasti sisäiseen mi-
nänsä. Tämä ei nyt merkitse, että ihminen siitä
lähtien tuntisi päivätaujaisena olentona kuolematoman mi-
nänsä kokonaan, kaikkia sen ominaisuuksia ja kykyjä;
päinvastoin voi melkein sanoa, ettei hän vielä tunne
varsinaista itseään ollenkaan. Mutta rikkomaton se lta

1) Käytimme tässä, kuten teosofisessa kirjallisuudessa on tapana, sanoja yksilöllisyys
ja persoonallisuus tarkoin määritellyssä ja siis rajoitetussa merkityksessä # viisi!

Kuin yleensä puhe: ja kirjakieli niitä käyttää. Teosofinen
käyttötapo johtuu siitä Mad. Blavatskyyn huomauttamasta tosisei-
kistä, että latinaalinen sana persona merkitsi 'alkeaan
'naamio', jonka läpi kuuluu (per - sonare) näytelijän ääni. Ja
~~se~~ onhan näytelijän verrattavissa kuolematon minä eli yh-
silö, joka ruumistuksissaan maan päällä näyttelee millöin
mitäkin roolia ero personallisuuksissaan.

on rakennettu ylemmän ja alemman välille, ikkunaan
 „yhteys Jumalan kanssa“ on saatu aikaan, joka tekee
 hänelle nyt mahdolliseksi toden teolla „tutkia Juma-
 lan henzen syvyyksiä“, uppoutua oman itsensä val-
 tamerisalaisuuksiin. Nyt vasta, kuten olemme sano-
 neet, avautuu hänen eteenään tiedon ja vallan tie-
 ja samalla aavistamattomien erehdyksen ja mur-
 heitten tie.

Tehkäämme itsellemme ^(vähän kerran) selväksi, mi-
 tä vihkiytymisen koskeampaan minään käytännöllisesti
 katsoen merkitsee, mitä Ilmarinen totuudenetsijänä Pohjo-
 lan häissi voittaa... #väänd!

Ennen tätä vihkimystä ihminen voi us-
 koa ja rakennella itselleen minkälaisia teorioja taakseen elämäns-
 tä; hänen olemukseensa voi piillä itsekkyyttä ja pahuutta,
 jota hän ei ollenkaan aavista, mutta joka kriittisinä hetkinä
 astuu näyttämölle; hän voi uskoa rakkauden voimaan ja
 ihailla sitä, mutta viha voi myös asua hänen omassa sydi-
 messään. Kuinka toisin on totuudenetsijän laite silloin, kun
 hän on koskeampaan minäänsä vihitty! Nyt ruumiillisen elä-
 män tarkoitus on hänelle paljastettu: hän tietää, että rakkaus on
 ainoa jumalallinen elämänlaki; mitään paha hänessä itsessään ei
 saa piisyyä salassa hänen silmiltään, sen täytyy tulla jätävän vo-

#

Ennen tätä viikkimyste ihminen hel-
posti erehtyy luulemaan, että hänen todellinen itsensä on
tämä hänen fyysillinen ruumiinsa tai nämä hänen mori-
saaiset tunteensa tai ajatuksensa, toisin sanoen se "realinen
minä", josta sielutiede puhuu. Mutta puhdistuksen tie-
lä hän aste asteelta oppii erottamaan itsensä ruumiillisista
tavoistaan ja taipumuksistaan, tunteistaan ja ajatuksistaan; kosin-
ta retkeläisenä hän oppii astumaan realiseen minänsä ulko-
puolelle, hän oppii näkemään, että ajatukset, joita hän voi
hallita ja ohjata, eivät ole häntä itseään, että heurot ja halut,
tunteet ja tunteet, joita hän voi hillitä, eivät ole häntä itseään,
että tavat ja taipumukset, joita hän voi muuttaa ja kasvattaa,
eivät ole häntä itseään. Piten kehittyä hänen "formalinen
minä" subjektiivisesta eläväksi odottavaksi oleenoksi,
joka viikkimyste saa sisältönsä.

loon ja hänen täytyy se voittaa; siinä ei ole sijaa hänen sydämessään, joka uhkoo lämpöä ja rakkautta kaikille eläviä kohtaan. Kaiken tämän hän on itselleen taistellut kosin tarvetekäläisenä ja voiton seppellensä hän on sen saavuttanut Pohjolan häissä.

Kuinka siis Lemminkäistä voitaisi häihin kutsua? Kuinka Keeninkaanpojan häissä voisi olla mukana vieras, jolla ei ole häärnätteitä? Kaikki muistokin onnistumattomista yrityksistä, omista tuulentuvista ja pikku teorioista pyyhkitään mielestä pois. Mutta köyhät ja kuryt, sokeat, vaimaiset ja rannat kutsutaan joihin, sillä laadullista laulaja ei ole eikä alkuperäiset ~~sestä~~ kutsuvieraat saavu. Vanhat säädylliset käsitykset elämästä, joita ihminen on uskonnon, sivistyksen ja tieteiden kautta ~~oppinut~~ ^{kehjäksi saanut} ja joita odottaisi häissä näkevänsä, loistavat kaikki poissaolollaan, sillä yksikään niistä ei pysty laulamaan elämän todellista laulua. Sitä vastoin ihmisen synnit ja heikkoudet, hänen virheensä ja muuttellisuutensa ottavat häiden osaa, sillä hänen sydämensä ylivuotava säiliö ja rakkaus pukee ne ~~ka~~ hetkeksi häivänteiksi ja antaa hänen ymmärtää niiden opettaman läheisyyden; ja kaikki säädyllisten ihmisten silmissä hulluilla ja melettömillä näyttävät elämäkäsitykset, ^{vanhat} taikauskot ja ihanteet

226/
kutsutaan häihin, sillä niiden pohjalla jättee totuutta
ja ne kestävät kuunnella, kun vanha Väinämöinen eli iäi-
viisäus häälänsä laulaa:

(Tämä tulee kun totuudenetsijä on läpikäynyt Pohjolan
häiden valtavan kokemuksen, ei hän enää voi epäillä
elämän tarkotusta eikä hän voi olla jumalaansa uskomat-
ta. Hän on saanut tuntea oman jumalallisuutensa ja hän
tietää, että sama jumalallisuus on katkettuna jokaisen
ihmislapsen sieluun. Mutta summuun voi hänen järkensä
peittyä ja hän voi unohtaa olevansa yhtä jumalallisen mi-
nänsi kanssa.)

Petit

Sinä lauloi Väinämöinen,
Pitkin ilton iloitsi,
Naiset kaikki naurusuualla,
Miehet mielellä hyvällä
Kuuntelevat, kummekrivat
Väinämöisen väänätystä,
Kun oli kumma kusehankki,
Ihme ilmankin oian.

Voiko sanoia kuvatakaan sitä autuutta
ja riemua mikä ihmisieluun valtaa, kun hän korkeamman
minänsä yltäen saa tuntea jumalallisen rakkauden ~~voimaa~~^{voimaa}
tonta voimaa ja viisautta? Mestriihonisen, tietäjän ääni kai-
tuu hänen olemuksessaan, niin nöyränä ja samalla niin
taikavoimaisen mahtavana, että hän tuntee ja tietää itse-
kin kerran kohoutuvansa luojaksi, jonka sanaa olemisen
voimat ja aravuuksien olennot tottelevat, Kuunka
hänensä itsessään niin että kaikki muuttuu hyväksi ja hyödylliseksi.

vaatimattoman vaikuttavasti tätä tunnelmaa on ilmi-
tuota Väinämöisen hävireen loppusäkeissä:

„Mitä minusta onpi
 laulajaksi, taitajaksi,
 En minä mitänä saata,
 En kukunhana kykene;
 Oisi luoji laulamassa,
 Suin sulin sanelemassa,
 Luoja laulun lauleleisi,
 Lauleleisi, taitteleisi,
 Laulaisi meret mesiksi,
 Meren kiekat hernehiksi,
 Meren mullat onattahiksi,
 Suoloiksi meren someret,
 Lehot laajat leipämaiksi,
 Ahovieret vehnämäiksi,
 Maet mämmikakkaroiksi,
 Kalliot kanan muniksi.
 Lauleleisi, taitteleisi,
 Saneleisi, saattaleisi...
 Annap'ainaki Jumala,
 Toisteki totinen luoji,
 Näin näin ellettäväksi...
 Näissä Pohjolan ^{turissa} ~~maissa~~...
 Jotta päivin lauletaisi,
 Illoin tehtäisi iloa
 I'ällä tämän isännän,
 Elinajalla omännän!“

Petit

Kun totuudenetsijä on läpikäynyt j. n. e. kts

Kyl. ed. siv.